ชื่อวิทยานิพนธ์	ผลของการให้การบริบาลทางเภสัชกรรมในศูนย์สุขภาพชุมชน
ผู้เขียน	นางสาว ณัฐพร ณ นคร
สาขาวิชา	เภสัชกรรมคลินิก
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบไปข้างหน้า โดยทำการวิจัยระหว่างเดือนมีนาคม ถึง สิงหาคม 2546 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลของการปฏิบัติงานด้านการบริบาลทางเภสัชกรรมของเภสัชกรต่อผู้ป่วยที่มารับบริการในศูนย์สุขภาพชุมชนในด้าน จำนวนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยา คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของผู้ป่วย ความพึงพอใจของผู้ป่วยต่อการบริการที่ได้รับ และความพึงพอใจของบุคลากรทางการแพทย์ต่อการปฏิบัติงานของเภสัชกรในด้านการบริบาลทางเภสัชกรรมในศูนย์สุขภาพชุมชน โดยทำการศึกษาในผู้ป่วยที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มารับบริการในศูนย์สุขภาพชุมชนบ้านท่าควาย อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ป่วยที่เข้าร่วมการศึกษาจะถูกแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง โดยผู้ป่วยกลุ่มควบคุมจะได้รับการบริการตามปกติ ในขณะที่ผู้ป่วยในกลุ่มทดลองจะได้รับการบริบาลทางเภสัชกรรมร่วมด้วยเมื่อมารับบริการที่ศูนย์สุขภาพชุมชน การบริบาลทางเภสัชกรรมที่ให้แก่ผู้ป่วยประกอบด้วย 1) การทบทวนความถูกต้องเหมาะสมของยาที่สั่งใช้และส่งมอบยาพร้อมให้ข้อมูลและคำแนะนำที่จำเป็น เพื่อให้ผู้ป่วยเข้าใจและใช้ยาได้อย่างเหมาะสม 2) การให้คำแนะนำปรึกษาในเชิงลึกแก่ผู้ป่วยเฉพาะราย/รายกลุ่ม และ 3) การบริบาลเภสัชกรรมที่บ้าน

ในช่วงการเก็บข้อมูลมีผู้ป่วยเข้าเกณฑ์การวิจัย 178 ราย (กลุ่มควบคุม 87 ราย และกลุ่มทดลอง 91 ราย) โดยที่ผู้ป่วยในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p > 0.05$) ในด้านเพศ อายุ อาชีพ การศึกษา และโรคที่นำผู้ป่วยมาเข้ารับการรักษา ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาที่พบในผู้ป่วยกลุ่มทดลองลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.001$) หลังจากได้รับการบริบาลทางเภสัชกรรม และเมื่อสิ้นสุดการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยกลุ่มทดลองพบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาจำนวน 33 ปัญหา ซึ่งน้อยกว่าปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาที่พบในผู้ป่วยกลุ่มควบคุม (92 ปัญหา) อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.001$) และผู้ป่วยกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการบริบาลเภสัชกรรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก (4.04 ± 0.28, mean $\pm$ SD) ซึ่งมากกว่าความพึงพอใจของผู้ป่วยในกลุ่มควบคุม (3.19 ± 0.37) อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.001$) นอกจากนี้ความพึงพอใจของบุคลากรทางการแพทย์ต่อการปฏิบัติงานด้านการบริบาลทางเภสัชกรรมของ

เภสัชกร อยู่ในระดับสูง (3.75 $\pm$ 0.30) ในขณะที่คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของผู้ป่วยกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการบริบาลทางเภสัชกรรมไม่มีความแตกต่างเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนได้รับการบริบาลทางเภสัชกรรม และผู้ป่วยกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ($p > 0.05$)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการให้การบริบาลทางเภสัชกรรมในศูนย์สุขภาพชุมชนสามารถลดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่ทำให้คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของผู้ป่วยเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ผู้ป่วยและบุคลากรทางการแพทย์มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของเภสัชกรในด้านการบริบาลทางเภสัชกรรม

Thesis Title	Effects of Pharmaceutical Care in Primary Care Unit
Author	Miss Natthaporn Nanakorn
Major Program	Clinical Pharmacy
Academic Year	2003

Abstract

This research was a prospective, quasi-experiment study that be carried out during March to August 2003. The purpose of this study was to determine the impact of a pharmaceutical care service within a primary care unit on number of drug-related problems (DRPs), health-related quality of life, patient satisfaction and health care professional satisfaction. All patients aged 18 years or over, currently attending the Ban Tha-kwai primary care unit, Sichon, Nakornsrithammarat, were recruited and allocated to either an experimental or control group. The patients in the control group received routine primary care service while the experimental patients received routine service and pharmaceutical care service. There were 3 subgroups of activities in the experimental and control group which are 1) prescription screening and drug dispensing, 2) patient counseling, and 3) home health care.

A total of 178 patients were enrolled in the study (87 control group, 91 experimental group). Control and experimental populations were compared with no significant differences ($p > 0.05$) among sex, age, occupation, education level, and disease states. Significantly decreased numbers of identified DRPs were achieved in the experimental group ($p < 0.001$). At the end of the study, numbers of identified DRPs in the experimental group (33 DRPs) were significantly lower than the numbers of identified DRPs in the control group (92 DRPs). The experimental group showed higher satisfaction scores (4.04 ± 0.28, mean $\pm$ SD) than those in the control group (3.19 ± 0.37) ($p < 0.001$). Moreover health care professionals were highly satisfied with the pharmaceutical care provided by pharmacist (score 3.75 ± 0.30). No significant differences in health-related quality of life within or between groups ($p > 0.05$) were noted.

The study demonstrates the effect of pharmaceutical care in the reduction of number of DRPs with no effect on health-related quality of life. Furthermore, patients and health care professionals were satisfied with the pharmaceutical care provided by the pharmacist.